

STICHTING 'HILVERSUM, PAS OP!'

De restauratie van de boerderij van Houtman (vervolg)

Oplettende Hilversummers zal het de laatste tijd zijn opgevallen, dat de steigers rond het pand Langestraat 103 zijn verwijderd. Hierdoor – zou men kunnen zeggen – is het einde van de restauratieperiode ingeluid. Nadat op 11 april officieel het hoogste punt werd gevierd door het onthullen van twee aardige gevelstenen in de achtergevel door de voormalige wethouder van Cultuur, mevr. Weijers-Van Veen, geassisteerd door de voorzitter van de Pas-Oppers, de heer Schweers, is in gezwind tempo het herstel van de overige gevels ter hand genomen.

Menig passant zal zijn twijfels hebben gehad of het wel verantwoord was de boerderij zo ver uit te kleden, doch de kritische bekijker heeft kunnen zien, dat de hoofdconstructie van de boerderij bestond uit een aantal zeer zwakke 11 cm. dikke wandjes, waarin verrotte houten stijlen als rudiment van wat eens een stal was, herkenbaar waren. Het was ook de zeer slechte toestand van deze constructie, die aanleiding was voor de restauratie.

Alvorens met het daadwerkelijk herstellen van de gevels en het dak kon worden aangevangen, werd een ambtelijke procedure doorlopen, ten einde benodigde subsidies te vergaren. Het restauratieplan voorziet in het herstellen van het casco en de zich daarin bevindende waardevolle historische elementen. Ten einde een rendabel monument na voltooiing achter te laten werd de boerderij opnieuw ingedeeld, met inachtna-me van de oorspronkelijke historische plattegrond. Een in het archief bewaard gebleven tekening uit 1899 werd de basis van het restauratieplan.

De destijds in de boerderij ingebouwde woningen (met een minimum breedte!) werden verwijderd, zodat de plattegrond wederom zou bestaan uit een ruim voorhuis aan de Langestraat, alsmede een ongedeelde ruimte aan de Zon- en Maanstraat, waarin zich de oorspronkelijke 18e- en 19e-eeuwse kozijnen manifesteren. Het terugrestaureren naar een 18e-eeuwse toestand werd als niet wenselijk geacht; mijns inziens niet terecht, want zoveel 18e-eeuwse gebouwen en

hun specifieke detaillering zijn er in Hilversum niet voorhanden. Toch zijn circa de helft van de gevelkozijnen origineel 18e-eeuws, circa een kwart 19e-eeuws en het resterende deel is hersteld of nieuw gemaakt tijdens deze restauratie. Als uitgangspunt van het gevelherstel is de situatie genomen rond de eeuwwisseling. Van deze periode zijn betrouwbare tekeningen en zelfs foto's bekend, zodat het creatieve brein van de architect niet al te zeer werd belast.

Op bijgaande afbeelding van de tekening uit 1899 is aangegeven hoe de gevel aan de zuidzijde er ter plaatse van het winkeltje uitzag. Na restauratie is deze situatie weer gestalte gegeven.

De meeste bestaande buitendeuren, inclusief de aardige 18e-eeuwse eiken deur naar het voorhuis, alsmede 18 st. historische binnendeuren, de originele luiken en het gros van de gegla-zuurde dakpannen zijn of worden herplaatst.

Op deze wijze wordt recht gedaan aan het principe: herstel indien mogelijk gaat boven vervangen.

De nieuwe indeling van de boerderij omvat vier percelen. Twee van deze percelen zijn gesitueerd op de begane grond en kunnen als kantoor of winkel worden ingericht. Daartoe zijn in het casco de basis-elementen standaard aanwezig, als de CV-installatie, een basis elektrische installatie alsmede een mechanische ventilatie.

Op de verdieping zijn twee ruime appartementen te koop, die toegankelijk zijn via die mooie eiken deur met het daarboven gerestaurerde snijraam. Elk van de appartementen bezit drie slaapkamers, badkamer, woonkamer en keuken, alsmede een berging en een afgesloten CV-ruimte. De afronding van deze restauratie zal nog enkele weken vergen, maar na de vakanties zal Hilversum weer een monumentaal gebouw rijker zijn. Inlichtingen betreffende de appartementen zijn in te winnen bij Chr. Smit Makelaardij; voor bouwkundige informatie is de architect bereid Uw vragen te beantwoorden.

P. van Vliet (architect)

Boven de deur aan de noordzijde kon dit fraaie raam worden behouden.

Zijdevel Zuidzijde

Fragment van de 'boerderij van Houtman' getekend in 1899 door Wouter Houtman (1861-1939). Het laat een deel zien van de zuidzijde met het winkeltje aan de Zon- en Maanstraat nummer 8, waar destijds de dames Martha en Trui Veenendaal hun garen- en bandwinkeltje hadden dat in de volksmond vanwege de ontzettende bende 'De verwoesting van Jeruzalem' werd genoemd (zie EP 1988, nr 2).

*Uitverruim 15 Sept 99
W. Houtman*